

ПЛАНУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ РЕМОНТНО-МЕХАНІЧНОГО ЦЕХУ

Непран А. В., канд. екон. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Осьмірко І.В., канд. екон. наук, доцент

Харківський національний педагогічний університет імені

Г.С. Сковороди

Постольна Н. А., спеціаліст I категорії

Відокремлений структурний підрозділ «Харківський торговельно-економічний коледж» Державного торговельно-економічного університету

Постановка проблеми. Одним із важливих розділів плану фінансово-господарської діяльності підприємств є планування собівартості продукції. Від точного визначення планової собівартості продукції у значній мірі залежить фінансові результати діяльності підприємства, а також потреба у джерелах фінансування. Обчислення собівартості продукції, що здійснюється прямим методом, потребує розрахунку калькуляцій за усіма видами виробів. Планування собівартості продукції в цілому по підприємству, так і за окремими видами, не можливе без визначення собівартості послуг допоміжних та обслуговуючих цехів та служб заводу. Більше того, обчислення собівартості окремих виробів починається із розрахунку вартості послуг, які надаються допоміжними та обслуговуючими підрозділами підприємства. Важливу роль серед цих підрозділів займає ремонтно-механічні цехи, які виконують ремонтні роботи на підприємстві. Правильне обчислення собівартості продукції ремонтних цехів буде сприяти більш точному та обґрунтованому визначенню собівартості продукції підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам планування собівартості продукції присвячені публікації багатьох вітчизняних вчених, зокрема Каленич І. [1], Овод Л. [2], Міценко Л. [3], Стемковська І. [4], Колісник О. [5], Зачадний Б. [6], Дідик А. [7], Бардадим М. [8], Гамова О. [9] та ін. Так, дослідження Дідика А. присвячені встановленню особливостей у побудові статей калькуляції на хлібопекарських підприємствах [7]. У статті М. Бардадима було узагальнено сутність, номенклатурний склад та послідовність розподілу загальновиробничих витрат [8].

Невирішені складові загальної проблеми. Література, що присвячена дослідженню техніко-економічного планування промислових підприємств, висвітлюючи питання планування основного виробництва, в кращому випадку лише поверхнево висвітлює питання планування допоміжного виробництва. Таке положення не можна пояснити лише недооцінкою ролі і значення допоміжних служб у загальній системі заводського планування. Основна причина полягає в

тому, що методика планування цих заводських служб є до останнього часу недостатньо дослідженою та досить складною по суті.

Формулювання цілей статті. Метою статті обґрунтування порядку планування собівартості продукції ремонтних цехів, які повинні забезпечити робочий стан великого парку (часто досить складного) обладнання основних цехів шляхом ремонту цього парку.

Виклад основного матеріалу досліджень. Особливістю планування ремонтно-механічних цехів і служб визначаються специфічними умовами їх діяльності. Велика різноманітність робіт (ремонт обладнання, виготовлення деталей обладнання для ремонту, виробництво нестандартного обладнання), яке частіше всього носить індивідуальний, а в кращому випадку характер дрібносерійного типу виробництва, визначили і специфічний характер планування їх діяльності.

Планування собівартості робіт ремонтно-механічних цехів суттєво відрізняється по своєму змісту і методу визначення собівартості від планування собівартості продукції основних виробничих цехів.

Калькулювання собівартості продукції цеху здійснюється:

- а) за усіма видами ремонтів (за ремонтну одиницю);
- б) за пристосуваннями і запасними частинами, які випускаються цехом (за штуку або за групами пристосувань);
- в) по регенерації масел та обтиральних матеріалів (за кілограм);
- г) за усіма іншими роботами (за нормо-год.).

План складається відділом головного механіка і надається на перевірку плановому відділу. Після перевірки плановим відділом затверджується директором разом із іншими розділами плану фінансово-господарської діяльності підприємства.

Затрати на ремонт обладнання складаються із вартості матеріалів, основної заробітної плати і накладних витрат. Нарахування на заробітну плату та відрахування на соціальне страхування, як правило, виділяється окремо.

При плануванні собівартості ремонтної одиниці за усіма видами ремонту основна заробітна плата визначається у відповідності до розряду робіт за елементами дефектної відомості, а при їх відсутності — за годинною тарифною ставкою робітника-відрядника діючої на підприємстві тарифної ставки. Розглянемо приклад розрахунку собівартості ремонтної одиниці за усіма видами ремонту.

Капітальний ремонт. Затрати на матеріали визначаються на одну ремонтну одиницю капітального ремонту. Кошторис витрат матеріалів на проведення капітального ремонту розробляється відділом головного механіка. При складанні кошторисної калькуляції однієї одиниці капітального ремонту, що виконується ремонтно-механічним цехом, матеріали обчислюються виходячи із номенклатури і середніх норм витрат матеріалів за кожним видом ремонту при врахуванні наявного обладнання, застосування передових методів ремонту і виготовлення запасних частин. Прямая заробітна плата на капітальний ремонт обчислюється виходячи із трудомісткості ремонтної одиниці та середньої годинної тарифної ставки відрядника діючої на заводі тарифної сітки.

Для умовного прикладу візьмемо трудомісткість ремонтної одиниці капітального ремонту в розмірі 60 нормо-годин, а діюча годинна тарифна ставка — 96,8 грн.

На основі приведених даних сума заробітної плати в нашому прикладі на одну ремонтну одиницю капітального ремонту буде рівною $96,8 \times 60 = 5808$ грн.

Типові норми витрат матеріалів розробляються на ремонтну одиницю кожного із виду ремонтів. Ці норми розробляються за основними групами діючого на заводі обладнання та з урахуванням умов його експлуатації.

Цехові витрати по капітальному ремонту нараховуються процентом до виробничої заробітної плати робітників виходячи із затверджених коштрисів для ремонтно-механічного цеху на плановий період. Додаткова заробітна плата та відрахування на соціальне страхування включаються до цехових витрат.

У відповідності до приведених вище даних складається приблизна кошторисна калькуляція ремонтної одиниці капітального ремонту (табл. 1).

Таблиця 1– Кошторисна калькуляція ремонтної одиниці капітального ремонту

Найменування	План	
	Кількість	сума (грн і коп.)
Матеріали (за нормами)		3540,0
Заробітна плата робітників, зайнятих на ремонті (за діючими нормами або середніми нормативами)	60 нормо-годин	5808,0
Цехові витрати (% від суми заробітної плати)	115 %	6679,2
Всього собівартість ремонтної одиниці		16027,2

Джерело: складено автором

Середній ремонт. Кошторисна калькуляція собівартості ремонтної одиниці середнього ремонту не відрізняється від капітального ремонту. Слід зазначити, що затрати по середньому ремонту відносяться на цехові витрати тих цехів, для яких вони відносяться. При складанні кошторисної калькуляції однієї ремонтної одиниці по ремонтно-механічному цеху матеріали, які використовуються для середнього ремонту, обчислюються за нормами, складеними відділом головного механіка.

Цехові витрати при плануванні собівартості одиниці середнього ремонту нараховуються процентом до заробітної плати, фонд якої затверджений для ремонтно-механічного цеху на плановий період. Нарахування цехових витрат здійснюється в тому випадку, коли ремонтний цех виконує роботи по середньому ремонту в порядку послуг для інших цехів заводу. Якщо середній ремонт виконуються підрозділом для свого цеху, то цехові витрати в собівартість включатися не повинні, оскільки як затрати на цей вид ремонту є накладними витратами і включаються до цехових витрат даного цеху.

На основі приведених вище даних можна скласти приблизну кошторисну калькуляцію однієї ремонтної одиниці середнього ремонту механічного обладнання для ремонтно-механічного цеху (табл. 2).

Таблиця 2— Кошторисна калькуляція ремонтної одиниці середнього ремонту

Найменування	План	
	Кількість	сума (грн і коп.)
Матеріали (за нормами)		2870
Заробітна плата робітників, зайнятих на ремонті (за діючими нормами або середніми нормативами)	30 нормо-годин	2904
Цехові витрати (% від суми заробітної плати)	115 %	3339,6
Всього собівартість ремонтної одиниці		9113,6

Джерело: складено автором

Малий ремонт і технічне обслуговування. Малий ремонт і технічне обслуговування, як правило, здійснюються персоналом самих виробничих цехів і тільки в окремих випадках проводяться робітниками ремонтно-механічного цеху. Витрати на малий ремонт і технічне обслуговування включаються до планових кошторисів затрат основних цехів. Контроль проведення ремонтів здійснюється головним механіком з метою контролю у звітності щодо виконання затвердженого плану ремонту обладнання. Кошториси витрат на одну ремонтну одиницю малого ремонту та поточного обслуговування розробляються відділом головного механіка. Заробітна плата за окремими видами малого ремонту і поточного обслуговування визначається виходячи із трудомісткості по малому ремонту і середній ставці робітника-відрядника відповідного розряду діючої тарифної ставки. Розряд тарифної ставки визначається у відповідності робіт за дефектними відомостями проведення середнього ремонту.

Норми часу на проведення малого ремонту і поточного обслуговування встановлюються відділом головного механіка. За умови прикладу приймемо трудомісткість малого ремонту в розмірі 4 год. і огляду 0,5 год. за ставкою V розряду.

Приймаючи заробітну плату за вказаним тарифом в розмірі 96,8 грн за годину, отримаємо суму заробітної плати на одну ремонтну одиницю за малим ремонтом $96,8 \times 4 = 387,2$ грн і по догляду $96,8 \times 0,5 = 48,4$ грн. Вартість матеріалів, використаних для проведення малого ремонту і огляду на одну ремонтну одиницю, приймемо в розмірі 120,7 і 14,7 грн відповідно.

Кошторисна калькуляція собівартості малого ремонту і огляду однієї ремонтної одиниці дещо відрізняється від калькуляцій капітального і середнього ремонту. В кошторисній калькуляції цехові витрати по малому ремонту нараховуються за плановим процентом до заробітної плати, затвердженої для ремонтно-механічного цеху, і лише в тому випадку, коли

малий ремонт та огляд здійснюється ремонтно-механічним цехом в порядку полсуг для інших цехів. В переважній більшості ці види роботи виконуються допоміжними робітниками основних цехів і включаються до кошторису цехових витрат за даними цехами.

Якщо машинний ремонт або огляд виконуються бригадою ремонтних слюсарів для свого цеху, то цехові витрати в кошторисній калькуляції не нараховуються, а затрати за цими роботами включаються в накладні витрати.

Виходячи із наведених даних можна скласти приблизну калькуляцію для ремонтно-механічного цеху по малому ремонту і огляду (табл. 3).

Таблиця 3 – Кошторисна калькуляція ремонтної одиниці малого ремонту та огляду

	Малий ремонт		Огляд	
	Кількість	сума (грн і коп.)	Кількість	сума (грн і коп.)
Матеріали (за нормами)		120,7		14,7
Заробітна плата робітників, зайнятих на ремонті (за діючими нормами або середніми нормативами)	8 нормо-годин	387,2	1 нормо-година	48,4
Цехові витрати (% від суми заробітної плати)	—	—	—	—
Всього собівартість ремонтної одиниці		507,9		63,1

Джерело: складено автором

Пристосування і запасні частини. Коштрисні калькуляції на пристосування і запасні частини, які випускаються ремонтним цехом в масовому порядку, складаються за скороченими елементами затрат калькуляційного листа.

Норми витрат матеріалів та розцінки приймаються на основі діючих в цеху, з урахуванням їх корегування. Для корегування норм і при необхідності розробки нових норм можуть залучатися нормувальники, технологи та працівники відділу праці та заробітної плати.

На основі розроблених норм та розцінок складають кошторисну калькуляцію на запасні частини та пристосування. Враховуючи велику кількість пристосувань і запчастин, калькуляції складають у вигляді однієї таблиці (табл. 4).

Таблиця 4 – Кошторисна калькуляція на запасні частини і пристосування

Найменування	№ креслення	Вартість матеріалів (грн)	Нормо-години	Заробітна плата (грн)	Цехові витрати	Цехова собівартість (грн)
Втулка і т. д.	Б-7345	12,8	0,5	48,4	55,7	116,9

Джерело: складено автором.

На основі підсумкової собівартості цих калькуляцій встановлюють ціник для керівництва, на основі якого здійснюють списання запасних частин при передачі їх цехам-споживачам.

Кошторисну калькуляцію на запасні частини і пристосування розробляють за основним асортиментом ремонтно-механічного цеху.

По *регенерації масел* заробітна плата для кошторисної калькуляції складається на кілограм виходячи із потреби робітників для обслуговування і суми заробітної плати. Норми витрат матеріалів на регенерацію складаються відділом головного механіка, а цехові витрати приймаються по затвердженому проценту для ремонтно-механічного цеху.

За всіма всіма іншими видами робіт калькуляційною одиницею виступає нормо-година. Річ у тому, що ремонтно-механічний цех виконує окремі види робіт, за якими не має твердо встановленої номенклатури, а також обов'язковий резерв нормо-годин на різні непередбачені роботи. Затрати за «іншими роботами» визначаються на одну нормо-годину роботи по матеріалам та основній заробітній платі виходячи із планової суми затрат за всіма видами ремонту. Формування резерву обумовлюється необхідністю виконання позапланових ремонтів. В даному прикладі затрати за матеріалами і заробітній платі підраховані на основі кошторисних калькуляцій, здійснених в табл. 1, 2 і 3 (табл. 5).

Таблиця 5 – Розрахунок затрат за матеріалами і заробітною платою на основі **кошторисних калькуляцій**

Вид ремонту	Кількість		Матеріали		Заробітна плата	
	ремонтних одиниць	людино-годин	на ремонтну одиницю (грн і коп.)	всього (тис. грн)	на ремонтну одиницю (грн і коп.)	всього (тис. грн)
Капітальний	1700	102	16027,2	27246,2	5808,0	9873,6
Середній	3500	105	9113,6	31897,6	2904,0	10164,0
Малий	1000	8	507,9	507,9	387,2	387,2
Всього		215		59651,7		20424,8

Джерело: складено автором

На основі даних табл. 5 можна визначити витрати матеріалів та заробітної плати на одну нормо-годину ремонтних робіт, які проводяться ремонтно-механічним цехом в плановому році.

В нашому прикладі отримаємо собівартість однієї нормо-години ремонтних робіт: матеріали — $59\,651\,700:215\,000=277,4$ грн; заробітна плата — $20\,424\,800:215\,000=95,0$ грн; цехові витрати — $23\,043\,200:215\,000=107,2$ грн.

Калькуляції на плановий період за видами ремонту складаються лише в цілому на рік. При зміні заробітної плати або цін на матеріали робляться коергування в норми витрат і заробітної плати, які були взяті для обчислення річних сум витрат за цехом. Кошторис витрат по ремонтно-механічному цеху

складається на основі нормативів по матеріалам і заробітної плати за усіма видами ремонтів та іншим роботам (табл. 6).

Таблиця 6 – Кошторис затрат на виробництво по ремонтно-механічному цеху

	Одиниця вимірювання	Кількість за планом	Сума затрат (тис. грн)		
			Всього	В тому числі	
				матеріали	заробітна плата
Розділ I					
Капітальний ремонт	ремонтних одиниць	1700	—	27246,2	9873,6
Середній ремонт	»	3500	—	31897,6	10164,0
Малий ремонт	»	1000	—	507,9	387,2
Огляд	»	—	—	—	—
Запасні частини і пристосування	тис. нормо-годин	14,5	—	385,4	1403,6
Регенерація масел	кг	1320	—	12,4	27,6
Інші	тис. нормо-годин	8,6	—	345,2	832,5
Всього			83083,2	60394,7	22688,5
Цехові витрати (за кошторисом)	—	—	26091,8	8457,2	17634,6
Всього затрат	—	—	109175,0	68851,9	40323,1
Розділ II					
Розподіл послуг ремонтно-механічного цеху					
Капітальний ремонт (включається у випуск товарної продукції заводу)	—	—	48474,4	—	—
Запасні частини (на склад)	—	—	3403,1	—	—
Послуги цеху № 1 середній ремонт	—	—	21584,5	—	—
малий ремонт					
огляд					
запасні частини					
пристосування					
Послуги цеху № 2 і т. д.	—	—	35713	—	—
Інші (перерахувати з вказанням споживачів)					
Всього	—	—	109175,0	—	—

Джерело: складено автором.

Із приведеного в табл. 6 планового кошторису на виробництво по ремонтно-механічному цеху видно, що нормативи (в грн) матеріалів і заробітної плати за всіма видами ремонту, прийняті в кошторисних калькуляціях, множаться на кількість ремонтних одиниць по плану, а цехові витрати показуються в таблиці в межах загальної суми, затвердженої в плані.

Таким чином, на основі кошторису витрат на виробництво ремонтно-механічного цеху визначаються вартість послуг, які будуть включені до поточних витрат основних цехів і будуть використовуватися для обчислення собівартості одиниці продукції.

Кошторис витрат на виробництво ремонтно-механічного цеху складається в такому вигляді, щоб її можна було б включити у зведений загальнозаводський кошторис, при цьому необхідно мати на увазі, що всі матеріали, які затрачуються цехом, за виключенням капітального ремонту, для заводу є допоміжними матеріалами. Послуги інших цехів, які виділяються окремо, поділяти на прості елементи не потрібно, оскільки вони будуть розкладені в кошторисах інших цехів, які надають ці послуги. В кошторису затрат підсумок усіх послуг, які надаються іншим цехам і відділам заводу (II розділ), повинен відповідати загальній сумі витрат (I розділ).

На основі кошторису витрат (див. табл. 6) по ремонтно-механічному цеху та іншим допоміжним цехам полегшується і спрощується складання кошторисів цехових витрат по всім цехам заводу.

Для обчислення цехових витрат розраховується кошторис цехових витрат, який складається на кожен квартал. По загальній сумі основної заробітної плати визначається процент цехових витрат. З цією метою складається кошторис цехових витрат ремонтно-механічного цеху (табл. 7).

Висновки з проведеного дослідження. Розроблений порядок планування собівартості продукції ремонтно-механічного цеху. Складені кошторисні калькуляції окремих видів ремонту. На їх базі розроблений кошторис витрат за матеріалами і заробітної плати на основі кошторисних калькуляцій, а також наведено порядок складання кошторису витрат на виробництво по ремонтно-механічному цеху. При складанні зведеного кошторису по ремонтно-механічному цеху значно полегшується складання цехових витрат за усіма цехами заводу, а також розробка калькуляцій за продукцією основних цехів.

Таблиця 7 – Розшифровка статей цехових витрат ремонтно-механічного цеху на 202_р.

№ статей	Найменування статей	План на 202_р.									
		Матеріали	Заробітна плата		Додаткова заробітна плата (тис. грн)	Нарахування на заробітну плату (тис. грн)	Послуги цехів			Інші витрати (тис. грн)	Всього витрат (тис. грн)
			По тарифу (тис. грн)	Доплати (тис. грн)			Кількість одиниць	Ціна (грн)	Сума (тис. грн)		
1	Основна і додаткова заробітна плата: а) ІТП б) службовці в) МОП г) допоміжні робітники д) ученики	— — — — —	3546,6 1547,6 758,4 485,6 22,6	177,3 77,4 24,3 	354,6 154,8 48,6 	897,3 1909,3 166,8 122,9 5	— — — — —	— — — — —	— — — — —	— — — — —	4975,8 3689,1 925,2 681,4 27,6
2	Всього за статтею 1 Витрати по охороні праці: а) спецодяг б) вентиляція в) пар для душових г) вода для душових д) техніка безпеки е) інші витрати	— 345,7 — — — — —	6360,8 — — — — — —	279 — — — — — —	558 — — — — — —	3101,3 — — — — — —	— — — 115 1500 — —	— — — 40 5,6 — —	— — 9,9 4,6 8,4 21,6 —	— 5,6 — — — — 2,6	10299,1 351,3 9,9 4,6 8,4 21,6 2,6
3	Разом по за статтею 2 Утримання будівель: а) прибирання приміщень б) освітлення в) опалення г) знос інвентаря д) водопостачання	345,7 — 168,4 — — —	— 134,6 — — 65,4 —	— — — — — —	— 13,5 — — — —	— 32,6 — — — —	1615 — 6000 1330 — 400	45,6 — 5,4 1540 — 8,7	44,5 — 32,4 2048,2 15,4 3,5	8,2 — — — 4,3 —	398,4 180,7 200,8 2048,2 85,1 3,5
4	Разом за статтею 3 Амортизація будівель	168,4 3015,4	200 —	— —	13,5 —	32,6 —	— —	— —	2099,5 —	4,3 1548,6	2518,3 4564
5	Поточний ремонт будівель Разом	4586,4 8115,9	2465,8 9026,6	493,2 772,2	94,8 666,3	671,8 3805,7	— 1615	— 45,6	— 2144	— 1561,1	8312 26091,8

Перелік посилань

1. Каленич І. С. Економічна сутність витрат і собівартості продукції. *Бізнес Інформ*. 2019. №11. С. 241–246.
2. Овод Л., Валькова Н. Процесно-орієнтований підхід до обліку витрат й калькулювання собівартості продукції підприємств з виробництва збірних залізобетонних конструкцій. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 6. С. 305–312.
3. Міценко Н.Г., Бачинський В. І., Кузьмінська К. І. Теоретичні та практичні аспекти технологічного процесу обліку виробничих витрат промислового підприємства. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2022. № 67. С. 55–59.
4. Стемковська І. Собівартість продукції, як економічна категорія. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи*. 2019. Т. 2, № 4. С. 57–61.
5. Колісник О., Суходольська Д. Оцінка впливу виробничих витрат на собівартість продукції. *Економіка та суспільство*. 2023. (56). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-130>.
6. Засадний Б. А., Ткаченко А. В. Система бюджетування як провідна ланка фінансового планування бізнес-процесів підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. № 35. С. 33–38.
7. Дідик А. З. (2021). Калькулювання собівартості продукції на хлібопекарських підприємствах України. *Scientific Bulletin of UNFU*, 31(4), 104–108.
8. Бардадим М. До питання сутності загальновиробничих витрат підприємства та управління ними. *Бізнес Інформ*. 2024. №2. С. 139–145.
9. Гамова О. Розробка моделі планування витрат виробництва та шляхів удосконалення контролю з метою забезпечення конкурентоспроможності промислового підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 3. С. 254–261.

References

1. Kalenych I. S. (2019), The economic essence of costs and production costs [Ekonomiczna sutnist' vytrat i sobivartosti produktsii], *Biznes Inform*, №11, P. 241–246.
2. Ovod L., Val'kova N. (2023), Process-oriented approach to cost accounting and cost calculation of products of enterprises producing prefabricated reinforced concrete structures [Protsesno-oriientovanyj pidkhid do obliku vytrat j kal'kuliuvannia sobivartosti produktsii pidprijemstv z vyrobnytstva zbirnykh zalizobetonnykh konstruktsij], *Bulletin of Khmelnytskyi National University*, № 6, P. 305–312.
3. Mitsenko N.H., Bachynskyi V.I., Kuzminska K.I. (2022), Theoretical and practical aspects of the technological process of accounting for production costs of an industrial enterprise [Teoretychni ta praktychni aspekty tekhnolohichnoho protsesu obliku vyrobnychkykh vytrat promyslovoho pidprijemstva], *Bulletin of LTEU, Economic Sciences*, № 67, P. 55–59.
4. Stemkovs'ka I. (2019), Product cost as an economic category [Sobivartist' produktsii, iak ekonomichna katehoriia], *Current trends in the development of*

education and science: problems and prospects, T. 2, № 4. P. 57–61.

5. Kolisnyk, O., Sukhodol's'ka, D. (2023), Estimating the impact of production costs on product cost [Otsinka vplyvu vyrobnych vytrat na sobivartist' produktsii], *Economics and society*, № 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-130>

6. Zasadniy B. A., Tkachenko A. V. (2021), Systema biudzhetuвання yak pro-vidna lanka finansovoho planuvannya biznes-protseviv pidpriemstva [The budgeting system as a conduit for financial planning of business processes of an enterprise], *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, Vol. 35, P. 33–38.

7. Didyk, A. Z. (2021), Calculating the cost of production at Ukrainian bread and bakery enterprises [Kal'kuliuvannya sobivartosti produktsii na khlibopekars'kykh pidpriemstvakh Ukrainy], *Scientific Bulletin of UNFU*, No. 31(4), P. 104-108.

8. Bardadym M. (2024), On the question of the essence of the enterprise's overhead costs and their management [Do pytannia sutnosti zahal'novyrobnych vytrat pidpriemstva ta upravlinnia nymy], *Biznes Inform*, №2, P. 139–145.

9. Hamova O. (2019), Development of a production cost planning model and ways to improve control to ensure the competitiveness of an industrial enterprise [Rozrobka modeli planuvannya vytrat vyrobnytstva ta shliakhiv udoskonalennia kontroliu z metoiu zabezpechennia konkurentospromozhnosti promyslovoho pid-priemstva], *Bulletin of Khmelnytskyi National University*, № 3, P. 254-261.

РЕФЕРАТИ ABSTRACTS

УДК 338.5, JEL Classification: L20; L23; M21.

Непран А. В., Осьмірко І. В., Постольна Н. М. ПЛАНУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ РЕМОНТНО-МЕХАНІЧНОГО ЦЕХУ

Мета – обґрунтування порядку планування собівартості продукції ремонтних цехів. **Методика дослідження.** Для досягнення поставленої мети у дослідженнях були використані такі загальнонаукові та спеціальні методи і прийоми дослідження: методи узагальнення та абстрагування — для обґрунтування планування собівартості продукції ремонтних цехів. **Результати.** У складі кожного промислового підприємства, поряд із основними цехами, є цехи та дільниці, які займаються обслуговуванням і забезпеченням нормальної роботи основних цехів. Одне із чисельне місце у їх складі займає ремонтний цех. Планування собівартості обслуговуючих цехів передусь складанню калькуляції виробів основних цехів. Разом з тим планування собівартості робіт ремонтно-механічних цехів не може здійснюватися таким же чином, як і планування собівартості основних цехів. Калькулювання собівартості продукції цеху здійснюється: а) за усіма видами ремонту (на ремонтну одиницю); б) за пристосуваннями та запасними частинами; в) по регенерації масел і обтиральних матеріалів; г) за іншими видами робіт. В основу планування ремонтних робіт є складання кошторисних калькуляцій ремонтної одиниці за видами ремонту. На основі кошторисних калькуляцій здійснюється розрахунок затрат за матеріалами і заробітною платою. На завершальному етапі планування собівартості продукції складається кошторис затрат на виробництво по цеху. Розподіл затрат здійснюється за основними напрямками використання продукції цеху. **Практична значущість.** Обґрунтування порядку планування собівартості продукції ремонтних цехів дозволить більш точно визначити планову собівартість та калькуляцію продукції основних цехів.

Ключові слова: собівартість продукції ремонтно-механічного цеху, кошторис затрат, капітальний, середній та малий ремонти.

UDC 338.5. JEL Classification: L20; L23; M21

Nepran A. V., Osmirko I. V., Postolna N. M. PLANNING OF PRODUCTION COSTS OF A REPAIR AND MECHANICAL WORKSHOP

The goal justification of the procedure for planning the cost of production in repair shops. *Research methodology.* To achieve the set goal, the following general scientific and special research methods and techniques were used in the research: generalization and abstraction methods — to substantiate the planning of the cost of production of repair shops. *The results.* In each industrial enterprise, along with the main workshops, there are workshops and sections that are engaged in servicing and ensuring the normal operation of the main workshops. One of the most important places in their structure is occupied by the repair workshop. Planning the cost of servicing workshops precedes the preparation of the cost estimate for the products of the main workshops. However, planning the cost of repair and mechanical workshops cannot be carried out in the same way as planning the cost of the main workshops. Calculating the cost of the workshop's products is carried out: a) for all types of repairs (per repair unit); b) for devices and spare parts; c) for the regeneration of oils and wiping materials; d) for other types of work. The basis for planning repair work is the preparation of cost estimates for the repair unit by type of repair. Based on the cost estimates, the calculation of costs for materials and wages is carried out. At the final stage of planning the cost of products, an estimate of production costs is drawn up for the workshop. Costs are allocated according to the main areas of use of the workshop's products. *Practical significance.* Substantiation of the procedure for planning the cost of production of repair shops will allow for a more accurate determination of the planned cost and calculation of production of the main shops.

Key words: cost of production of the repair and mechanical workshop, cost estimate, major, medium and minor repairs.

Відомості про авторів / About the Authors

Непран Андрій Володимирович – канд. екон. наук, доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, доцент кафедри економіки і підприємництва, м. Харків, Україна; e-mail: nepranxtei@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8329-7123>/ Моб. 0975460122.

Nepran Andrey Vladimirovich – Candidate of Science (Economics), Associate Professor, Kharkiv National Automobile and Highway University, Associate Professor, Department of Economics and Entrepreneurship, Kharkiv, Ukraine.

Осьмірко Інна Володимирівна - канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди, Україна; e-mail: osmirko@gmail.com; orcid.org/0000-0002-7967-8230.

Inna Os'mirko - Candidate of Science (Economics), Associate Professor of the Department of Economic Theory, Finance and Accounting of Kharkiv National Pedagogical University named after H.S. Skovorody, Ukraine; e-mail: osmirko@gmail.com; orcid.org/0000-0002-7967-8230.

Постольна Наталія Олександрівна, спеціаліст I категорії відокремленого структурного підрозділу «Харківський торговельно-економічний коледж» Державного торговельно-економічного університету, м. Харків, Україна.

Postolna Natalya Oleksandrivna, specialist of the 1st category of the separate structural unit "Kharkiv Trade and Economics College" of the State Trade and Economics University, Kharkiv, per. Otokara Yarosh, 8, Ukraine.